

การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

1. ความเป็นมา

ประชาคมอาเซียน หรือ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations: ASEAN) เป็นองค์การระหว่างประเทศระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีจุดเริ่มต้นโดยประเทศไทย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ได้ร่วมกันจัดตั้ง สมาคมอาสา (Association of South East Asia) เมื่อเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2504 เพื่อความร่วมมือกันทาง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม แต่ดำเนินการไปได้เพียง 2 ปี ก็ต้องหยุดชะงักลง เนื่องจากความผกผันทางการเมืองระหว่างประเทศอินโดนีเซียและประเทศมาเลเซีย จนเมื่อมีการฟื้นฟูสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างสองประเทศ จึงได้มีการแสวงหาหนทางความร่วมมือกันอีกครั้ง

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 หลังจากการลงนามในปฏิญญาสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Declaration of ASEAN Concord) หรือเป็นที่รู้จักกันในอีกชื่อหนึ่งว่า ปฏิญญากรุงเทพ (The Bangkok Declaration) โดยสมาชิกผู้ก่อตั้ง มี 5 ประเทศ ได้แก่ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย (พินเอก พิเศษ) ถนัด คอมันตร์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ในขณะนั้น)

หลังจากจัดตั้งอาเซียน ได้เปิดรับสมาชิกใหม่จากประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพิ่มเติมเป็นระยะ ตามลำดับ ได้แก่

- บรูไนดารุสซาลาม เข้าเป็นสมาชิกเมื่อ 8 มกราคม 2527
- สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เข้าเป็นสมาชิกเมื่อ 28 กรกฎาคม 2538
- สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เข้าเป็นสมาชิกเมื่อ 23 กรกฎาคม 2540
- สหภาพพม่า เข้าเป็นสมาชิกเมื่อ 23 กรกฎาคม 2540
- ราชอาณาจักรกัมพูชา เข้าเป็นสมาชิกเมื่อ 30 เมษายน 2542

รวมสมาชิก ณ ปัจจุบัน 10 ประเทศ 580 ล้านคน

วัตถุประสงค์ในการก่อตั้งประชาคมอาเซียน ๒

ประชาคมอาเซียน ก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เริ่มแรกเพื่อสร้างสันติภาพในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อันนำมาซึ่งเสถียรภาพทางการเมือง และความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และเมื่อการค้าระหว่างประเทศในโลกมีแนวโน้มเกิดการค้ำรุนแรงขึ้น ทาให้อาเซียนได้หันมามุ่งเน้นกระชับและขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างกันมากขึ้น วัตถุประสงค์หลักที่กำหนดไว้ในปฏิญญาอาเซียน (The ASEAN Declaration) มี 7 ประการ ดังนี้

- 1) ส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางสังคมและวัฒนธรรม
- 2) ส่งเสริมความมีเสถียรภาพ สันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค
- 3) ส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิชาการ วิทยาศาสตร์ และด้านการบริหาร
- 4) ส่งเสริมความร่วมมือซึ่งกันและกันในการฝึกอบรมและการวิจัย
- 5) ส่งเสริมความร่วมมือในด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม การค้า การคมนาคม การสื่อสาร และปรับปรุงมาตรฐานการดำรงชีวิต
- 6) ส่งเสริมการมีหลักสูตรการศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- 7) ส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรระดับภูมิภาคและองค์กรระหว่างประเทศ

คาวงัยอาเซียน

หนึ่งวิสัยทัศน์, หนึ่งอัตลักษณ์, หนึ่งประชาคม : One Vision, One Identity, One Community

ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย 3 เสาหลัก

4.1 ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political–Security Community หรือ APSC)

เป็นเสาหลักความร่วมมือหนึ่งในสามเสาหลัก ที่เน้นการรวมตัวของอาเซียนเพื่อสร้างความมั่นใจเสถียรภาพ และสันติภาพในภูมิภาค เพื่อให้ประชาชนในอาเซียนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และปราศจากภัยคุกคามด้านการทหาร และภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น ปัญหายาเสพติด และปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียนมีเป้าหมาย 3 ประการ ได้แก่

- (1) สร้างประชาคมให้มีค่านิยมร่วมกันในเรื่องของการเคารพความหลากหลายของแนวคิด และส่งเสริมให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางของนโยบายและกิจกรรมภายใต้เสาการเมืองและความมั่นคง
- (2) ให้อาเซียนสามารถเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงในรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่และส่งเสริมความมั่นคงของมนุษย์
- (3) ให้อาเซียนมีปฏิสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและสร้างสรรค์กับประชาคมโลก โดยอาเซียนมีบทบาท เป็นผู้นำในภูมิภาค และจะช่วยส่งเสริมความมั่นคงของภูมิภาค

4.2 ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio–Cultural Community หรือ ASCC) มี

เป้าหมายให้อาเซียนเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางสังคมที่เอื้ออาทร และแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี และมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียน โดยมี แผนปฏิบัติการ

ด้านสังคม และวัฒนธรรมอาเซียน ระบุอยู่ในแผนปฏิบัติการเวียงจันทน์ ซึ่งประกอบด้วย ความร่วมมือใน 6 ด้าน ได้แก่

- (1) การพัฒนามนุษย์ (Human Development)
- (2) การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection)
- (3) สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice and Rights)
- (4) ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability)
- (5) การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building and ASEAN Identity)
- (6) การลดช่องว่างทางการพัฒนา (Narrowing the Development Gap)

4.3 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community หรือ AEC) มีประสงค์ที่จะให้ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ ได้ในด้าน เศรษฐกิจ โดย

- (1) มุ่งที่จะจัดตั้งให้อาเซียนเป็นตลาดเดียวและเป็นฐานการผลิตร่วมกัน
- (2) มุ่งให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุน สินค้า การบริการ การลงทุน แรงงานฝีมือระหว่างประเทศสมาชิกโดยเสรี
- (3) ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียน (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม หรือ CLMV) เพื่อลดช่องว่างของระดับการพัฒนาของประเทศสมาชิกอาเซียน และช่วยให้ประเทศสมาชิกเหล่านี้ เข้าร่วมในกระบวนการรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน ส่งเสริมให้อาเซียนสามารถรวมตัวเข้ากับประชาคมโลก ได้อย่างไม่อยู่ในภาวะที่เสียเปรียบ และส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน
- (4) ส่งเสริมความร่วมมือในนโยบายการเงินและเศรษฐกิจมหภาค การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม กรอบความร่วมมือด้านกฎหมาย การพัฒนาความร่วมมือด้านการเกษตร พลังงาน การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการยกระดับการศึกษาและการพัฒนาฝีมือ

แผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน : AEC Blue Print

ในการที่จะรวมตัวเป็น “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” ภายในปี 2558 นั้น กลุ่มประเทศอาเซียนได้จัดทำ แผนงานในเชิงบูรณาการในด้านเศรษฐกิจต่างๆ หรือพิมพ์เขียวเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 เรื่อง ดังนี้

1. การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว จะนำไปสู่การใช้กฎระเบียบการค้าในประเทศสมาชิก ทั้งหมด เป็นอย่างเดียวกัน (Harmonization of Rules and Regulations) ทั้งในด้านมาตรฐาน คุณภาพ ราคา อัตราภาษีรวมถึงกฎระเบียบในการซื้อขายการจัดมาตรการและข้อกีดกันต่างๆ รวมถึงการมีมาตรการอำนวยความสะดวกความสะดวกทางการค้า เจือจางการเคลื่อนย้ายบุคคลสัญชาติอาเซียน และประเภทบูรณาการและการลงทุน ที่เสรีมากขึ้น จาแนกเป็น

1.1 เคลื่อนย้ายสินค้าได้อย่างเสรี

การเปิดเสรีทางการค้าได้มีการลดภาษีนำเข้าเป็นลำดับตั้งแต่ปี 2536 ๔

1) ยกเลิกมาตรการด้านภาษี

- 1 พ.ศ. 53 : อาเซียน 6 ประเทศลดภาษีนำเข้าสินค้าอาเซียนเป็นศูนย์
- 1 ม.ค. 58 : CLMV ลดภาษีนำเข้าสินค้าจากอาเซียนเป็นศูนย์

ยกเว้น สินค้าอ่อนไหว (Sensitive List) ภาษีไม่ต้องเป็นศูนย์แต่ต้องไม่เกิน 5%

และสินค้านำเข้ารายการอ่อนไหวสูง (Highly Sensitive List) ให้กำหนดภาษีให้เป็นพิเศษ แต่ต้องลดลงในระดับที่สมาชิกยอมรับได้

2) ขจัดกีดกันที่ไม่ใช่ภาษี: NTB

3) การอำนวยความสะดวกทางการค้า

- ASEAN Single Window
- Self Certification

1.2 เปิดเสรีบริการ อนุญาตให้ผู้ประกอบกิจการบริการของอาเซียน ไปทำธุรกิจโดยถือหุ้นได้อย่างน้อย 70%

ภาคบริการ (จาแนกตาม WTO) : บริการธุรกิจ/ บริการสื่อสารโทรคมนาคม/ บริการก่อสร้างและวิศวกรรมเกี่ยวเนื่อง/ บริการจำหน่าย/ บริการการศึกษา/ บริการสิ่งแวดล้อม/ บริการการเงิน/ บริการสุขภาพและบริการทางสังคม/ บริการด้านการท่องเที่ยว/ บริการด้านนันทนาการวัฒนธรรมและกีฬา/ บริการด้านการขนส่ง/ บริการอื่นๆ

ภาคที่ไม่ใช่บริการ : การเกษตร/ การประมง/ การทำป่าไม้/ การทำเหมืองแร่/ การผลิต (อุตสาหกรรม)

1.3 เปิดเสรีภาคลงทุน

- ต้องปฏิบัติตามบันทึกลงทุนอาเซียน เช่นเดียวกับนักลงทุนตนเอง
- เปิดเสรี คุ้มครองการลงทุน ส่งเสริมการลงทุน อำนวยความสะดวก

1.4 เคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี

- อำนวยความสะดวกการตรวจลงตรา/ ออกใบอนุญาตทำงาน
- ยอมรับร่วมกัน เรื่อง “คุณสมบัติ” ที่เป็นเงื่อนไขการได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพ
- นักวิชาชีพในอาเซียนประเทศหนึ่ง สามารถจดทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพในประเทศอาเซียนอื่นๆได้ แต่ยังคงปฏิบัติตามกฎระเบียบภายในประเทศนั้นๆ ในการอนุญาตประกอบวิชาชีพสาขานั้นๆ ปัจจุบันตกลงกันได้ 7 สาขาวิชาชีพ ได้แก่ วิศวกรรม/ แพทย์/ พยาบาล/ นักสำรวจ/ นักบัญชี/ ทันตแพทย์/ สถาปัตยกรรม

1.5 การเคลื่อนย้ายเงินทุนเสรียิ่งขึ้น

- เปิดเสรีบัญชีทุนอย่างเป็นขั้นตอนและสอดคล้องกันกับความพร้อมของแต่ละประเทศ

2. การสร้างอาเซียนให้เป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง (Highly Competitive Economic Region) ในเวทีการค้าโลก ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โทรคมนาคม

๕

การเงินการธนาคาร การจัดระบบการค้าให้มีการแข่งขันที่เป็นธรรม และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น

- e-ASEAN (พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์)
- นโยบายการแข่งขัน
- สิทธิทรัพย์สินทางปัญญา
- การคุ้มครองผู้บริโภค
- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (คมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ พลังงาน)

3. การพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมกันระหว่างสมาชิกอาเซียน โดยพัฒนา SMEs และเสริมสร้างขีดความสามารถผ่านโครงการความร่วมมือต่างๆ เช่น โครงการริเริ่มเพื่อการรวมกลุ่ม ของอาเซียน (Initiative for ASEAN Integration: IAI) ในการลดช่องว่างการพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละประเทศสมาชิก

- ลดช่องว่างระหว่างสมาชิกเก่า - ใหม่
- สนับสนุนการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม SMEs

4. การเชื่อมโยงของอาเซียนเข้ากับเศรษฐกิจโลก ด้วยการเน้นและปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจอาเซียนกับประเทศนอกภูมิภาค ให้มีท่าที่ร่วมกัน โดยการจัดหาเขตการค้าเสรีอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาต่างๆ เพื่อให้เครือข่ายการผลิต/จำหน่ายภายในอาเซียนเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจส่วนอื่นของโลก

- ปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจ
- สร้างเครือข่ายการผลิต จำหน่าย
- จัดหาเขตการค้าเสรี (FTA) กับประเทศอาเซียน

FTA ระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่ค้า

ปัจจุบัน

อาเซียน +3 คือ กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ และ 3 ประเทศนอกอาเซียน ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้

อาเซียน +6 คือ กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ และ 6 ประเทศนอกอาเซียน ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย

การใช้ประโยชน์จาก AEC

ภาพของการลงทุนอุตสาหกรรมในอาเซียนเพื่อเข้าสู่ AEC

- ในห่วงโซ่การผลิต ไม่จำเป็นต้องอยู่ในประเทศใดประเทศหนึ่งเพียงแห่งเดียว
- กลยุทธ์สำคัญในการแข่งขัน คือ การใช้ประโยชน์สูงสุดจาก “ฐานการผลิตร่วม” ใน AEC

ฐานการผลิตจะอยู่ที่ใดขึ้นอยู่กับ

- ที่ใดจะมีความได้เปรียบสูงสุดในด้านต้นทุนของปัจจัยการผลิต หรือในด้านการตลาด
- ความเป็นได้เปรียบมากนักน้อยเพียงใดที่อยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ ๖

- ต้นทุนด้านโลจิสติกส์
- สภาพแวดล้อมการลงทุน รวมถึงกฎระเบียบ ข้อกำหนดของภาครัฐ

ใครบ้างที่จะได้รับผลจาก AEC

สำหรับผู้ผลิต / ผู้ประกอบการ / ผู้ส่งออกไทย

1. ภาชีนาเข้าเป็นศูนย์ อุปสรรคที่มีใ้ภาชีหมดไป

โอกาส : ขยายการส่งออกไปยังตลาดอาเซียนได้เพิ่มขึ้น

: นาเข้าวัตถุดิบจากอาเซียนที่มีคุณภาพ/ราคาถูกลง

ภัยคุกคาม : สินค้าประเภทเดียวกันจากอาเซียนเข้ามาแข่งในไทย

: สินค้าไทยคุณภาพด้อย ต้นทุนสูง จะเสียตลาด

2. ตลาด 10 ประเทศรวมเป็นหนึ่ง

โอกาส : ตลาดใหญ่ขึ้น ทำให้เกิด Economy of Scale (ผลิตมากขึ้น ต้นทุนลด) ต้นทุนผลิตลดลง

ภัยคุกคาม : คู่แข่งอาเซียนอาจใช้ประโยชน์จากตลาดใหญ่ขึ้นได้เช่นกัน ทำให้ต้นทุนของคู่แข่งก็อาจต่ำลงด้วย

3. ทาธุรกิจบริการ/ ลงทุนในอาเซียนได้อย่างเสรี

โอกาส : ไปตั้งธุรกิจหรือขยายบริการในอาเซียนได้

ภัยคุกคาม : ธุรกิจคู่แข่งจากอาเซียนเข้ามาแข่งขันในไทย

สำหรับแรงงาน/นักวิชาชีพ

1. แรงงานฝีมือเคลื่อนย้ายได้โดยเสรี

โอกาส : แรงงานฝีมือ นักวิชาชีพ สามารถไปทำงานในประเทศอาเซียนอื่น

ภัยคุกคาม : แรงงานฝีมือจากอาเซียนจะเข้ามาทำงานในไทยได้

2. การเป็น AEC ทำให้เศรษฐกิจการค้าในอาเซียนขยายตัว

โอกาส : อุตสาหกรรม/ ธุรกิจไทยขยายตัว → การจ้างงานเพิ่มขึ้น

ภัยคุกคาม : หากอุตสาหกรรมไทยแข่งขันไม่ได้รับการจ้างงานอาจได้ได้รับผลกระทบ

3. การลงทุนเสรีใน AEC ทำให้ผู้ผลิตไทยอาจย้ายฐานการผลิตไป CLMV

โอกาส : -

ภัยคุกคาม : การจ้างงานในประเทศอาจลดลง

สำหรับเกษตรกรไทย

1. ภาชีนาเข้าเป็นศูนย์หรือลดลง

โอกาส : ตลาดอาเซียนมีความต้องการมากขึ้นสำหรับสินค้าเกษตรไทยที่มีคุณภาพ

ภัยคุกคาม : สินค้าเกษตรจากอาเซียนที่มีคุณภาพดีกว่า/ราคาถูก จะเข้ามาแข่งขัน และแย่งตลาด หากเกษตรกรไทยไม่เตรียมรับมือ

2. อุปสรรคนาเข้าสินค้าเกษตรหมดไป ๗

โอกาส : ไทยส่งออกสินค้าเกษตรได้มากขึ้น

: เกษตรกรมีรายได้มากขึ้น

ภัยคุกคาม : สินค้าเกษตรจากอาเซียนที่มีคุณภาพดีกว่า/ราคาถูก จะเข้ามาแข่งขัน และแย่งตลาด หากเกษตรกรไทยไม่เตรียมรับมือ

สำหรับผู้บริโภค/ประชาชนทั่วไปของไทย

1. ภาษีเป็นศูนย์

โอกาส : สามารถเลือกซื้อสินค้านำเข้าจากอาเซียนที่หลากหลาย/ราคาถูกลง

ภัยคุกคาม : สินค้าไม่ได้คุณภาพอาจเข้ามาจากร้านค้า หากไม่มีการควบคุมที่เข้มงวด และเหมาะสม

2. การเป็น AEC ทำให้ผู้ผลิต/ผู้ให้บริการในประเทศต้องปรับปรุงเพื่อให้แข่งขันได้

โอกาส : ทำให้สินค้าและบริการคุณภาพดีขึ้น ราคาถูกลง

: สามารถเลือกซื้อสินค้านำเข้าจากอาเซียนที่หลากหลาย/ราคาถูกลง

ภัยคุกคาม : สินค้าไม่ได้คุณภาพอาจเข้ามาจากร้านค้า หากไม่มีการควบคุมที่เข้มงวด และเหมาะสม

สินค้า/บริการที่มีโอกาส และที่อาจได้รับผลกระทบ

สินค้า/บริการที่มีโอกาสในการแข่งขัน

- ผลผลิตการเกษตร เช่น ข้าว โดยเฉพาะข้าวคุณภาพดี - ข้าวหอมมะลิ น้ำตาลทราย ผลไม้สด ฯลฯ
- รถยนต์และชิ้นส่วน เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์และชิ้นส่วน
- ยางพารา ยางแท่ง ยางแผ่นรมควัน
- ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ เสื้อผ้าแฟชั่น อาหารสำเร็จรูป อาหารกระป๋อง วัสดุก่อสร้าง สินค้าอุปโภคบริโภค
- ร้านอาหาร ภัตตาคาร โรงแรมที่พัก โรงพยาบาล บริการสปา และนวดแผนไทย
- การท่องเที่ยว บริการด้านการศึกษาบางประเภท
- ธุรกิจเฟรนไชส์บางสาขา
- ก่อสร้าง
- โฆษณา

สินค้า/บริการที่มีข้อกังวลว่าอาจได้รับผลกระทบ

- น้ำมันปาล์ม (คู่แข่ง : มาเลเซีย)
- เมล็ดกาแฟ (คู่แข่ง : เวียดนาม)
- มะพร้าว (คู่แข่ง : ฟิลิปปินส์)
- เส้นไหม (คู่แข่ง : เวียดนาม)
- เคมีภัณฑ์ (คู่แข่ง : มาเลเซีย, สิงคโปร์)
- พลาสติก (คู่แข่ง : มาเลเซีย, สิงคโปร์)
- เหล็กโลหะ (คู่แข่ง : อินโดนีเซีย, มาเลเซีย) ๘

- ผลิตภัณฑ์ยา (คู่แข่ง : พิลิปปินส์, มาเลเซีย, อินโดนีเซีย)
- เสื้อผ้าสำเร็จรูป (คู่แข่ง : อินโดนีเซีย, เวียดนาม)
- ไทคอมมาคม การเงิน การประกันภัย
- ค้าปลีก ค้าส่ง
- บริการด้านโลจิสติกส์ บริการขนส่งทางบก ทางราง
- โรงแรมขนาดกลางและขนาดย่อม บริษัทสถาปนิกขนาดกลางและเล็ก
- บริการด้านการศึกษา ประเภทที่ต้องใช้เงินทุนและเทคโนโลยีสูง

ไทยพร้อมแล้วหรือยัง

ภาคเอกชนไทยมีความพร้อมแค่ไหน

1. ระดับความรู้ ความเข้าใจของภาคเอกชนไทย
 - ไม่รู้และไม่คิดจะรู้
 - รู้ แต่ไม่รู้เรื่องเห็นเป็นเรื่องไกลตัว
 - รู้ แต่ไม่รู้จะปรับตัวอย่างไร โดยเฉพาะ SME เป็นกลุ่มใหญ่ที่ยังขาดความพร้อมและรัฐบาลไม่ควรละเลย
 - รู้และมีความพร้อม ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการใหญ่ที่มีความพร้อมทั้งเงินทุนและบุคลากร
2. เราจะตั้งรับอย่างเดียวไม่ได้แล้ว เอกชนต้องมีการปรับตัวให้รองรับการเปลี่ยนแปลงจาก AEC

ภาคเอกชนไทยควรเตรียมความพร้อมอย่างไร

เชิงรุก

1. ศึกษา/เสาะหาแหล่งวัตถุดิบที่มีความได้เปรียบด้านราคาและคุณภาพ
2. ศึกษาความเป็นไปได้ในการย้ายฐานการผลิต
3. สร้างมูลค่าเพิ่มและพัฒนา Brand Thailand ให้เป็นที่ยอมรับ
4. สร้างพันธมิตรทางธุรกิจในประเทศอาเซียนอื่น เพื่อใช้ประโยชน์จากความได้เปรียบในการแข่งขันของหุ้นส่วนในพันธมิตร

เชิงรับ

1. เรียนรู้คู่แข่ง (จุดอ่อน-จุดแข็ง) ทั้งในประเทศและอาเซียนอื่น
2. ศึกษาธรรมเนียม และแนวโน้มความต้องการของผู้บริโภคสินค้าและบริการ
3. ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตสินค้า/การให้บริการ (ต้นทุนและคุณภาพ)
4. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรในองค์กร

มาตรการรองรับผลกระทบจาก AEC

1. กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์) ๙

2. กองทุนให้ความช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบ จากการเปิดเสรีทางการค้า (กระทรวงพาณิชย์) (กองทุน FTA)
3. มาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นมาก (Safeguard Measure)
4. มาตรการบริหารการนำเข้าสินค้าเกษตร

บทบาทกระทรวงพาณิชย์

กระทรวงพาณิชย์พร้อมให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวก ในการทำงานร่วมกัน

- การส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ (สอ.) : ลู่ทางการค้าและการลงทุน

www.depthai.go.th : สายด่วน 1169

- กรมการค้าต่างประเทศ (คต.) : การใช้สิทธิประโยชน์และมาตรการรองรับ

www.dft.go.th : สายด่วน 1385

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (พค.) : การพัฒนาผู้ประกอบการ SMEs

www.dbd.go.th : สายด่วน 1570

- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (จร.) : ความรู้เกี่ยวกับข้อตกลงและพันธกรณีของไทย

www.dtn.go.th, www.thailandaec.com

2. ผลการดำเนินงาน

ตั้งแต่การก่อตั้งอาเซียนมาเมื่อปี ค.ศ. 1967 หรือ พ.ศ. 2510 อาเซียนดำเนินการโดยอาศัยกระบวนการประชุมระหว่างผู้นำรัฐบาลของประเทศสมาชิก หรือการประชุมหารือระหว่างข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ระดับสูง แล้วให้ระบบราชการของแต่ละประเทศทำงานสานต่อไปตามระบบ ต่อมาในปี 2008 อาเซียนตกลงกันว่าจะต้องปรับเปลี่ยนการทำงานให้เป็นระบบมากขึ้นโดยให้มีกฎบัตรเสมือนธรรมนูญกลางของอาเซียน กำหนดกรอบ กระบวนการ และวิธีการทำงานของอาเซียนอย่างชัดเจนแน่นอน จึงได้มีการกำหนดตำแหน่งเลขาธิการอาเซียน (Secretary-General of ASEAN) พร้อมกับเพิ่มบทบาทและอำนาจหน้าที่ให้มากกว่าเดิม เพื่อทำหน้าที่ประสานงานระหว่างประเทศสมาชิกและติดตาม การดำเนินงาน ดร. สุรินทร์ พิศสุวรรณ เลขาธิการอาเซียนคนปัจจุบัน (คนที่ 12) เข้ารับตำแหน่งระหว่างปี ค.ศ. 2008 ถึง ปี ค.ศ. 2012 สำนักเลขาธิการอาเซียน เลขที่ 70 A ถนนสีลมมิ่งตราชา ณ กรุงเทพมหานคร คือที่ทำงานประจำ ของเลขาธิการอาเซียน เจ้าหน้าที่ และพนักงานประจำ เป็นสำนักงานใหญ่ หรือสำนักงานกลาง ทาหน้าที่บริหารจัดการกิจกรรมทั้งหลายของอาเซียน คู่ขนานไปกับกิจกรรมที่และประเทศสมาชิกจัดขึ้น กฎบัตรอาเซียนได้บัญญัติว่า ให้เลขาธิการอาเซียนได้รับการแต่งตั้งโดยที่ประชุมสุดยอดอาเซียน โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งห้าปี ไม่สามารถต่ออายุได้ และให้ได้รับการเลือกจากคนจากชาติของรัฐสมาชิกอาเซียน บนพื้นฐานของการหมุนเวียนตามลำดับตัวอักษรภาษาอังกฤษ โดยคำนึงถึงความซื่อสัตย์สุจริต ความสามารถ รวมถึงประสบการณ์ทางวิชาชีพ และความเท่าเทียมกันทางเพศ เลขาธิการอาเซียนเป็นหัวหน้าเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารของอาเซียน ทาหน้าที่อำนวยความสะดวก ดูแลความคืบหน้าในงานด้านต่างๆของอาเซียน และ

เสนอรายงานประจำปีต่อที่ประชุมสุดยอดอาเซียน เข้าร่วมประชุมต่างๆที่เป็นกิจกรรมสำคัญของอาเซียน

เสนอแนวความ ๑๐

คิดเห็นของอาเซียนและเข้าร่วมประชุมกับภาคีภายนอกตามที่ได้รับมอบหมาย นอกจากนี้ มีรองเลขาธิการอาเซียน 4 คน โดย 2 คน ได้รับเลือกจากรัฐสมาชิกหมุนเวียนตามลำดับอักษรชื่อประเทศ อยู่ในตำแหน่ง 3 ปี โดยไม่สามารถต่ออายุได้ และรองเลขาธิการอาเซียนอีกสองคน มีวาระ 3 ปี และต่ออายุได้อีก 3 ปี โดยคัดเลือกแบบเปิดกว้างบนพื้นฐานของความรู้ความสามารถ ไม่จำกัดสัญชาติ ไม่ต้องหมุนเวียนตำแหน่งไปตามลำดับชื่อประเทศ

อาเซียนในปัจจุบัน

ผู้นำอาเซียนได้ลงนามปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียน ฉบับที่ 2 (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord II) เพื่อประกาศจัดตั้งประชาคมอาเซียน หรือ ASEAN Community ภายในปี 2563 (ค.ศ. 2020) โดยสนับสนุนการรวมตัวและความร่วมมืออย่างรอบด้าน โดยในด้านการเมือง ให้จัดตั้ง “ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน” หรือ ASEAN Political Security Community (APSC) ด้านเศรษฐกิจให้จัดตั้ง “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” หรือ ASEAN Economic Community (AEC) และด้านสังคมและวัฒนธรรมให้จัดตั้ง “ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน” หรือ ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC) ต่อมา ผู้นำอาเซียนได้เห็นชอบให้เร่งรัดการเป็นประชาคมอาเซียนให้เร็วขึ้นกว่าเดิมอีก 5 ปี คือ เป็นประชาคมอาเซียนโดยสมบูรณ์ในปี 2558

- การเป็นประชาคมการเมืองความมั่นคง ปัจจุบันอาเซียนอยู่ระหว่างการเจรจาเพื่อจัดทำร่างแผนงานการจัดตั้งประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political Security Community Blueprint) โดยมีเป้าหมายเพื่อ

ก) สร้างประชาคมอาเซียนให้มีค่านิยมร่วมกัน

ข) ให้อาเซียนสามารถเผชิญกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงในรูปแบบใหม่ และ

ค) เสริมสร้างให้อาเซียนมีปฏิสัมพันธ์ที่หนักแน่นและสร้างสรรค์กับประชาคมโลกโดยมีอาเซียนเป็นผู้นำในภูมิภาค

- การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในช่วงการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 13 ที่สิงคโปร์ ปี 2550 ผู้นำอาเซียนได้ลงนามแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint) เพื่อให้อาเซียนมีความสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นได้เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแนวโน้มการค้าขายระหว่างกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่าง ๆ ที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการแข่งขันเพื่อดึงเงินลงทุนโดยตรงซึ่งมีแนวโน้มที่จะถ่ายโอนไปสู่ประเทศอื่นนอกภูมิภาคอาเซียนเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้อาเซียนต้องเร่งรัดการรวมกลุ่มภายในเพื่อมุ่งไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยมีเป้าหมายให้อาเซียนเป็น ตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วมกัน การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค และการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจ

- การเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เพื่อให้อาเซียนมีสังคมที่เอื้ออาทรและมีความมั่นคง ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีระดับการพัฒนาในทุกด้าน โดยยกระดับคุณภาพชีวิต ของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และเสริมสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ของ

อาเซียน โดยได้จัดทำแผนปฏิบัติการด้านสังคม (ASEAN Socio-Cultural Community Plan of Action) เพื่อ
รองรับการเป็นประชาคมซึ่งเน้นใน 4 ด้าน ได้แก่ ๑๑

- (1) การสร้างประชาคมแห่งสังคมที่เอื้ออาทร
- (2) แก้ไขผลกระทบต่อสังคมอันเนื่องมาจากการรวมตัวทางเศรษฐกิจ
- (3) ส่งเสริมความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมและการจัดการดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง และ
- (4) ส่งเสริมความเข้าใจระหว่างประชาชนในระดับรากหญ้า การเรียนรู้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม รวมทั้งรับรู้ข่าวสารซึ่งจะเป็นรากฐานที่จะนำไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน และขณะนี้ อาเซียนอยู่ระหว่างการจัดทำร่างแผนงานการจัดตั้งประชาคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint)

3. ปัญหา/อุปสรรค

1. ประเทศสมาชิกอาเซียน มีสภาพภูมิศาสตร์คล้ายคลึงกัน จึงมีสินค้าเกษตรหรือแร่ธาตุ ที่คล้ายคลึงกัน บางครั้งจึงมีการแย่งตลาดกันเอง และสินค้าส่วนใหญ่เป็นผลผลิตทางการเกษตรที่ยัง ไม่ได้แปรรูปทำให้ราคาสินค้าตกต่ำ นโยบายเขตการค้าเสรีในภูมิภาคนี้จึงดำเนินไปอย่างช้ามากจะแก้ไขปัญหานี้ได้จะต้องมีการแบ่งการผลิตตามความถนัดของแต่ละประเทศแล้วนำมาแลกเปลี่ยนกันจึงจะเกิดการรวมกลุ่มกันได้ แต่ถ้าต่างคนต่างผลิตโดยไม่มีการกำหนดมาตรฐานร่วมกันในการวางแผนการผลิตก็ถือว่าเป็น ปัญหาใหญ่ในการรวมกลุ่ม
2. สินค้าอุตสาหกรรมในกลุ่มอาเซียนนั้นก็จะเป็นอุตสาหกรรมประเภทเดียวกัน แต่ละประเทศต่าง ก็มุ่งจะพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วตามแบบอย่างตะวันตก จึงต้องมีการจัดซื้อเทคโนโลยีขั้นสูง ประเทศในกลุ่มอาเซียนที่พอจะผลิตสินค้าเทคโนโลยีได้ก็คือสิงคโปร์ แต่ประเทศสมาชิกก็เกียจว่ายังไม่มีความรู้ จึงจำเป็นต้องพึ่งพาสินค้าจากประเทศอุตสาหกรรมนอกกลุ่มอาเซียน ทำให้การค้าขายระหว่างกันในกลุ่มอาเซียนทำได้ยาก วิธีการแก้ไขจะต้องมีการแบ่งงานกันทำและยอมรับสินค้าประเทศในภูมิภาคเดียวกัน รวมทั้งจะต้องมีการพัฒนาคุณภาพสินค้าภายในกลุ่มประเทศอาเซียนให้ดีขึ้น
3. ประเทศในอาเซียนพยายามพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศ เพื่อทดแทนการนำเข้า แต่ละประเทศพยายามส่งเสริม พัฒนา และคุ้มครองอุตสาหกรรมในประเทศตน โดยการใช้กำแพงภาษี หรือกำหนดโควต้า ซึ่งสวนทางกับหลักการในการรวมกลุ่มและตลาดการค้าเสรี ซึ่งเป็นประเทศสมาชิกรวมกลุ่มกัน ต้องยกเลิกข้อเลือกปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศเพื่อก่อให้เกิดการค้าเสรี (Free Trade) ดังนั้น ข้อตกลงใน AFTA ของอาเซียนหลายข้อจึงยังไม่ได้รับการปฏิบัติ
4. ประเทศสมาชิกยังคงปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติของตนเป็นหลัก และการหารายได้เข้าของรัฐประเทศในอาเซียนมีลักษณะเหมือนกัน คือรายได้หลักของประเทศมาจากการเก็บภาษีศุลกากรสินค้าขาเข้าและขาออก ซึ่งการรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียนให้ยกเลิกการเก็บภาษีระหว่างกันหรือเก็บภาษีให้น้อยลง แต่ประเทศสมาชิกไม่สามารถสละรายได้ในส่วนนี้ได้ เนื่องจากเป็นเงินที่ต้องนำมาพัฒนาประเทศ การรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดการค้าเสรีระหว่างประเทศในภาคีจึงยังทำได้ยาก
5. ความแตกต่างกันทางการเมืองและการปกครอง กฎบัตรอาเซียนได้กำหนดไว้ชัดเจนถึงหลักการประชาธิปไตยและให้ประเทศสมาชิกยึดมั่นต่อรัฐบาลที่มาจากวิถีทางรัฐธรรมนูญ การสร้างประชาคม

ความมั่นคงอาเซียนก็จะช่วยยกระดับความร่วมมือในการส่งเสริมประชาธิปไตยของแต่ละประเทศอันมีผล
ต่อ๑๒

ความสงบเรียบร้อยทางการเมืองในภูมิภาคด้วย แต่การปกครองของประเทศสมาชิกอาเซียนมีหลากหลายรูปแบบ ประกอบด้วย

5.1 แบบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา มี 4 ประเทศ คือ ไทย กัมพูชา สิงคโปร์ และ มาเลเซีย

5.2 ประชาธิปไตยในระบบประธานาธิบดี 2 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์

5.3 เผด็จการสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ 2 ประเทศ คือ ลาวและเวียดนาม

5.4 เผด็จการทหาร 1 ประเทศ คือ เมียนมาร์ หรือพม่า

5.5 สมบูรณาญาสิทธิราชย์ 1 ประเทศ คือ บรูไน

สมาชิกในกลุ่มอาเซียนมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด สมาชิกบางประเทศยังมีปัญหา ด้านความเป็นประชาธิปไตย และยังปกครองในรูปแบบเผด็จการและต้องการรักษาอำนาจของตนไว้ ทำให้อาเซียนพัฒนาได้อย่างยากลำบาก

6. ความขัดแย้งระหว่างประเทศอาเซียน ประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนยังมีปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศอยู่ เช่น ปัญหาพรมแดนระหว่างประเทศไทย – กัมพูชา ปัญหาพรมแดนระหว่าง มาเลเซีย – ฟิลิปปินส์ – อินโดนีเซีย

7. ความแตกต่างด้านสังคมและวัฒนธรรม ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นดินแดนซึ่งมีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา โดยสามารถแบ่งกลุ่มประเทศตามศาสนาที่ประชากรส่วนใหญ่ ของประเทศนับถือได้ ดังนี้

- ประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม คือ บรูไน อินโดนีเซีย และมาเลเซีย

- ประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คือ กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม สิงคโปร์ และประเทศไทย

- ส่วนในฟิลิปปินส์ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์

นอกเหนือจากความแตกต่างทางศาสนาแล้ว ปัญหาชนกลุ่มน้อยที่มีจำนวนมาก ซึ่งแน่นอนว่าย่อมจะมีความแตกต่างทางความเชื่อ วิถีชีวิต ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ก็เป็น อุปสรรคต่อการหลอมรวมสร้างความเป็นหนึ่งเดียว

4. ข้อเสนอแนะ/แผนงานที่ควรดำเนินการในระดับต่อไป

- ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้ประเทศไทยใช้โอกาสจากประชาคมอาเซียนในการพัฒนาประเทศ และลดผลกระทบจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานไว้มาประยุกต์ใช้ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กล่าวคือ การใช้ประโยชน์จากประชาคมอาเซียนอย่าง “พอประมาณ” ไม่เอารัดเอาเปรียบชาติสมาชิกอาเซียนอื่น แต่ต้องร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อก้าวเดินไปในนามของอาเซียน การเตรียมความพร้อมอย่าง “มีเหตุผล” เพื่อให้ “มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี” ภายใต้งานไขความรู้ คู่คุณธรรม ซึ่งจะนำไปสู่คุณภาพชีวิต ๑๓

เศรษฐกิจ และสังคมที่มีความก้าวหน้าอย่างสมดุล มั่นคง และยั่งยืน ตามคาวินิจฉัยของประชาคมอาเซียน ที่ว่า “หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม” หรือ “One Vision, One Identity, One Community” – แผนงานที่ควรดาเนินการในระดับต่อไป

มาถึงวันนี้ปี 2555 ปฏิเสธไม่ได้แล้วว่า “ประชาคมอาเซียน” เป็นทิศทางที่ทุกประเทศในกลุ่มอาเซียนต้อง มุ่งไป เพราะมีแต่การรวมกลุ่มจะช่วยให้อาเซียนมีอำนาจต่อรองในเวทีโลกมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การ รวมกลุ่มของอาเซียนเองก็ไม่ใช่ว่าจะง่าย เพราะประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความเชื่อมโยง กันไม่มากนัก ด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น สภาพทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม

ยุทธศาสตร์หนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้การรวมประชาคมอาเซียนเกิดขึ้นได้จริง ก็คือวางรากฐาน ให้ประเทศ ในอาเซียนมี “ความเชื่อมโยง” (connectivity) ระหว่างกันมากขึ้น การเชื่อมโยงนี้ไม่ได้หมายถึงโครงสร้าง พื้นฐานทางคมนาคมเพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมถึงโทรคมนาคม กฎระเบียบ การท่องเที่ยว การศึกษา ด้วย ตัวองค์กรอาเซียนเองมีแผนแม่บทในเรื่องนี้อยู่แล้ว เป็นแผนแม่บทด้านการเชื่อมร้อยอาเซียนเข้า ด้วยกันในด้านต่างๆ ในช่วงเดือนธันวาคม 2010 และผู้นำอาเซียนในการประชุม ASEAN Summit ครั้งที่ 17 ที่ประเทศเวียดนามได้ลงนามใน “ปฏิญญาฮานอย” (Ha Noi Declaration) ที่จะปฏิบัติตามแผนการนี้ด้วย ตามแผนแม่บทเรื่องการเชื่อมต่ออาเซียนเข้าด้วยกัน ได้แบ่งมิติของการเชื่อมต่อออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

- **การเชื่อมโยงทางกายภาพ (physical connectivity)** ซึ่งหมายถึงการเชื่อมต่อโครงข่ายคมนาคม สารสนเทศ และพลังงานเข้าด้วยกัน

- **การเชื่อมโยงทางกฎเกณฑ์เชิงสถาบัน (institutional connectivity)** เรื่องกฎหมาย กาแพงภาษี กฎระเบียบ เป็นต้น

- **การเชื่อมโยงระหว่างประชากรอาเซียน (people-to-people connectivity)** เน้นเรื่องการศึกษา วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว

นอกจากนี้ในแผนแม่บทยังกล่าวถึงแผนปฏิบัติการ และช่องทางการหางบประมาณจากองค์กรต่างๆ มา ช่วยผลักดันนโยบายนี้ให้เป็นจริงด้วย

ปัญหาและอุปสรรคของการเชื่อมโยงอาเซียน

ปัญหาของการเชื่อมโยงระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียน แบ่งได้เป็นทั้งปัจจัยทางภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม และช่องว่างทางเศรษฐกิจที่ไม่เท่าเทียมกันของประชากรแต่ละประเทศ การที่ภูมิรัฐศาสตร์ของอาเซียน แบ่งเป็นอาเซียนทางบก (mainland ASEAN บนคาบสมุทรแหลมทอง) และอาเซียนทางทะเล (ประเทศอื่นๆ ในทะเลจีนใต้) ทำให้การประเมินความเชื่อมโยงของอาเซียนอาจจะต้องมองให้ละเอียดในระดับ “อนุ ภูมิภาค” (sub-region) มากกว่าการมองที่ระดับอาเซียนในภาพรวม ซึ่งเป็นองค์กรเชิงสถาบันที่มีความ โกล้ชิดทางภูมิศาสตร์น้อยกว่า ๑๔

5. งบประมาณที่จะได้รับจัดสรรให้ดำเนินการ ปีงบประมาณ 2556

ไม่มีการจัดสรรงบประมาณให้ดำเนินการ ในปีงบประมาณ 2556